

la tribuna

París, drets humans i terrorisme

El terrorisme té causes molt diverses però una és la misèria i la manca d'oportunitats d'una generació de joves

RAMON TENA PERA

Mediador i educador en drets humans

Fa 67 anys es proclamava a París la Declaració Universal dels Drets Humans. Els drets i llibertats proclamats a la declaració no són només uns quants articles en un text legal, sinó un instrument actual que hauríem de tenir més en compte per respondre al repte que el terrorisme posa a la nostra societat. Com tots sabem, tot dret comporta una responsabilitat: tal com estan les coses tots els que creiem en societats obertes, en la convivència i en la riquesa de la diversitat tenim el deure de parlar alt i clar per desfer prejudicis i evitar que circulin informacions falses o directament malintencionades.

El terrorisme és un fenomen global. És comprensible que ens sentim més afectats pel que passa en carrers on hem passejat, en ciutats on tenim amics i en persones amb qui sembla que més fàcilment ens podríem identificar. Però igual que donem el condol als ciutadans de París cal solidaritzar-se amb els habitants de Beirut, Alep, Homs, Bamako o Yola. Tots ells han patit recentment atacs per part dels mateixos grups terroristes.

-No confondre terrorisme i islam

L'islam és una religió amb 1.500 milions de fidels que s'estén pels cinc continents. És una religió amb grups molt diversos, com el sunnites (majoritaris), xiïtes o sufís. Com passa amb el cristianisme no tots practiquen la religió de la mateixa manera ni amb el mateix fervor. A vegades als mitjans de comunicació apareix la idea que el terrorisme és fonamentalment islàmic i una lluita per destruir els infidels. Però la referència a la religió musulmana en grups com ISIS o Boko Haram és només un pretext per a una ideologia feixista: no caiguem en la seva trampa!

A més, cal tenir en compte que la immensa majoria de les víctimes d'aquesta onada de terror són musulmanes. A les terrasses de París també hi van morir musulmans. I com recordava un informe de les Nacions Unides a final del 2014, la pràctica totalitat de víctimes d'ISIS a l'Iraq eren musulmanes.

-Refugiats i immigració

Des d'alguns sectors s'han fet circular informacions que identifiquen l'onada actual de refugiats amb un augment dels atacs terroristes i demanen que es tanqui l'accés a Europa, ja que amb els refugiats podrien infiltrar-se elements terroristes. Aquest tipus d'informacions no tan sols són falses sinó sobretot cruels.

Són falses perquè no existeix cap prova que ho demostrï. En l'indret d'una de les explosions de París es va trobar un passaport d'un ciutadà siri que havia entrat com a refugiat a través de Grècia. Fins al moment, no existeix cap lligam concret entre aquest passaport i la persona que es va immolar a prop de l'Estadi de França.

Però són sobretot cruels perquè les persones que per milers han d'abandonar casa seva per salvar la seva vida i la de les seves famílies estan fugint precisament dels mateixos fanàtics que van atacar París el 13 de novembre passat.

És pervers també l'argument que lliga el terrorisme amb la immigració i les societats multiculturals. Els autors dels atemptaments

ENS SENTIM MÉS AFECTATS PEL QUE PASSA EN CARRERS ON HEM PASSEJAT, EN CIUTATS ON TENIM AMICS

tats terroristes a *Charlie Hebdo*, la sala de festes Bataclan o l'Estadi de França no eren immigrants: eren francesos i belgues que havien nascut a Europa. I que fins uns mesos abans dels atemptats havien portat la vida de qualsevol jove francès o belga. De qualsevol jove sense oportunitats, és clar. Com va explicar l'endemà dels atemptats el jutge antiterrorista Marc Trédivic, "només un 10% de les causes de reclutament dels terroristes té lloc per l'aspecte religiós". De fet, Trédivic ens va dir que calia buscar les causes de l'actual fenomen en els problemes per inserir aquestes persones a la societat.

Alguna cosa estarem fent malament si som incapaços de fer sentir com a casa seva uns joves nascuts i criats a Europa. Un fenomen tan complex com el terrorisme té causes molt diverses, però una és la misèria i la manca d'oportunitats d'una generació de joves que veuen com totes les portes se'ls estan tancant. Com va comentar fa uns dies l'antropòleg Alain Bertho a *La Vanguardia*, "el gihadisme no s'ex-

plica per l'evolució de l'islam, sinó per l'absència total de futur".

-Retallar les llibertats no és la solució

Des dels atacs a Nova York el setembre del 2001 hem intentat gestionar el fenomen terrorista amb bombardejos. Han servit per a alguna cosa? Penso que no, però pel camí han desarticulat societats com les de l'Afganistan, l'Iraq o Líbia.

No nego que les mesures militars i -sobretot- policials poden ser necessàries. Però si les convertim en la nostra principal arma per lluitar contra els terroristes ens estarem equivocant. Un míssil dirigit costa 1,4 milions de dòlars i una hora de vol d'un avió de combat pot arribar als 60.000 euros, sense comptar el cost de l'armament. Ens podem imaginar quantes oportunitats podem oferir amb aquests diners a joves, tant a Europa com als països de l'Orient Mitjà, quants llocs de feina es poden crear? I pensem que per cada *dany col·lateral* (com el bombardeig d'un hospital de Metges Sense Fronteres a Kunduz), més

gent es pot sentir atreta pel discurs del terrorisme.

A mitjà termini, la solució no és retallar llibertats fonamentals, tal com està passant els darrers anys. Poden ser mesures transitòries, però com estem veient als Estats Units quan es retalla una llibertat és molt difícil recuperarla. La premi Nobel iraniana de la Pau, Shirin Ebadi, va recordar que aquesta crisi la solucionarem "amb més llibres i menys bombes". I és que l'educació hauria de ser la clau de volta fonamental en què basem les polítiques de lluita contra el terrorisme.

El Consell d'Europa disposa d'alguns programes molt interessants en aquest sentit. D'una banda, l'organisme impulsa l'educació en drets humans: són totes aquelles accions que pretenen ajudar els ciutadans a ser més conscients dels seus drets (i responsabilitats), ajudar a incorporar-los en la seva vida quotidiana i crear una ciutadania democràtica i respectuosa dels drets humans.

Des de fa un parell d'anys, el

LA REFERÈNCIA A LA RELIGIÓ MUSULMANA ÉS UN PRETEXT PER A UNA IDEOLOGIA FEIXISTA

seu departament de Joventut també ha impulsat la campanya contra el discurs de l'odi (<http://www.nohatespeechmovement.org/>). Es tracta d'una campanya que pretén conscienciar de les conseqüències negatives dels discursos d'odi (homofòbia, xenofòbia, *bullying*...), sobretot en l'espai virtual: xarxes socials, pàgines d'internet, comentaris en webs dels diaris... Com s'ha comprovat, aquests discursos poden acabar convertint-se en accions violentes a la vida real.

La campanya ha servit per sensibilitzar d'aquest fenomen i donar eines als activistes per elaborar contradiscursos més positius. Bona prova de la seva relació amb el terrorisme és que el secretari general l'ha inclòs en el seu pla d'acció contra l'extremisme i el terrorisme.

Ara més que mai és important recordar les circumstàncies que van portar a redactar la Declaració Universal dels Drets Humans -una Guerra Mundial- i veure el text com una eina útil i necessària per combatre el terrorisme.